

Nota

Programma van maatregelen proefsleuvenonderzoek

Bilzen – Oude Tongersestraat Fase 2 (prov. Limburg)

Auteurs: Bert
MESTDAGH, Christof
VANHOUTTE
Projectcodes: 2023F307

Projectcode:	2023F307
Naam erkende archeoloog:	Monument Vandekerckhove
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
Locatiegegevens:	Bilzen Oude Tongersestraat (zie Zie figuur 1 en bijlagen 1-4.)
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	X: 230082.2766786762804259 Y: 174141.0799949727952480 X: 230201.9747866913676262 Y: 174252.0250190496444702
Kadastergegevens:	Bilzen, afdeling 1, sectie E, perceel 222A, 223A, 224B
Begindatum onderzoek:	26/02/2024
Einddatum onderzoek:	26/02/2024
Relevante termen thesauri:	Landelijk, Bilzen, bodemonderzoek, vooronderzoek, proefsleuvenonderzoek
Betrokken actoren:	Christof Vanhoutte (projectleider, archeoloog), Bert Mestdagh (archeoloog), en Raf Trommelmans (archeoloog)
Betrokken actoren buiten het project:	IOED OOST
Contact:	info@monument.be; T: +32 51 31 60 80

1. Inleiding

Binnen de gemeente Bilzen zullen op verschillende plaatsen nieuwe of gewijzigde spoorweginfrastructuur worden gerealiseerd. Binnen zes zones waar bodemingrepen worden voorzien, werd via een eerdere archeologienota (2020I229¹, ID 19328) een archeologisch traject opgesteld. Het geplande project omvat concreet het afschaffen van verschillende overwegen in Bilzen. Deze worden vervangen door ongelijkgrondse kruisingen. Het plangebied omvat in totaal zeven verschillende deelgebieden die een totale oppervlakte van ca. 102.911m² hebben. In 6 zones dient een archeologisch traject uitgevoerd te worden.

Het onderzoeksgebied ligt volgens het gewestplan grotendeels in woongebied, woongebied met landelijk karakter en gebied met agrarisch karakter. Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze ingreep betrekking heeft de grens van de 3.000m² overschrijdt en de ingreep in de bodem de grens van 1.000m² overschrijdt en buiten een archeologische zone valt, moet er in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet voorafgaand aan een omgevingsvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Hierbij wordt bijgevolg een archeologienota opgemaakt op basis van een bureauonderzoek.

Op basis van de uitgevoerde bureaustudie (2020I229)² kon de aanwezigheid van een archeologische sites niet worden uitgesloten. Teneinde een antwoord te kunnen formuleren op de vooropgestelde vraagstelling van het bureauonderzoek werd een archeologisch traject opgesteld. In eerste instantie werd een landschappelijk bodemonderzoek (2022A178) en verkennend booronderzoek uitgevoerd (2022A241 en 2022A242). De gegevens uit het verkennend booronderzoek gaven geen aanleiding voor een verder steentijdtraject. Daarop werd over gegaan op een prospectie door middel van proefsleuven. Tijdens een eerste fase van dat onderzoek werden tussen 28 februari en 21 april 2023 proefsleuven gegraven in zes verschillende (deel)zones (2022A288/2023B316/2022A289/2022A290/2023B317/2023B323). De zone ter hoogte van de Boomstraat leverde vervolgens sporen op en werd in de zomer van 2023 vlakdekkend opgegraven (2022A222). Het deelgebied van de Oude Tongersestraat kon tijdens het initiële onderzoek niet volledig worden onderzocht. Op 26 februari 2024 werden op het terrein vijf proefsleuven en twee kijkvensters uitgegraven nadat hier eerder in het oostelijke deel van het terrein al tien proefsleuven werden uitgegraven (fase 1).

¹ BROECKMANS *et al.* 2021a.

² BROECKMANS *et al.* 2021a

2. Gemotiveerd advies

2.1. Volledigheid van het vooronderzoek

Aangezien de uitgevoerde bureaustudie de aanwezigheid van een archeologische site niet kon uitsluiten werd overgegaan tot een proefsleuvenonderzoek binnen de zes verschillende deelzones. Tijdens een eerste fase werd dit grotendeels uitgevoerd. Omdat enkele percelen ter hoogte van de deelzone Oude Tongersestraat juridisch nog niet beschikbaar waren, diende het vooronderzoek gefaseerd te gebeuren. Op 26 februari 2024 werden op het terrein vijf proefsleuven en twee kijkvensters uitgegraven binnen percelen 224B, 223A, 222A. In de toekomst wordt dan nog een derde fase voorzien ter hoogte van perceel 224C omwille van juridische redenen.

2.2. Aanwezigheid van een archeologische site

Het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van een proefsleuvenonderzoek ter hoogte van de Oude Tongersestraat (fase 2) leverde slechts één spoor op. Dit concrete spoor geeft geen aanleiding voor potentiële kenniswinst omdat het niet gelinkt kon worden aan een uitgebreidere vindplaats. Vondstmateriaal kon niet worden ingezameld tijdens deze fase 2.

2.3. Waardering van de archeologische site

Het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van een proefsleuvenonderzoek ter hoogte van de Oude Tongersestraat (fase 2) leverde slechts één spoor op. Dit concrete spoor geeft geen aanleiding voor potentiële kenniswinst. De grootste kenniswinst uit dit deel (fase 2) van het onderzoek wordt gevonden in de vaststelling dat de aanlegvondsten sterk in aantal dalen van west naar oost (fase 1), in die mate zelfs dat tijdens fase 2 geen aanlegvondsten meer werden gevonden.

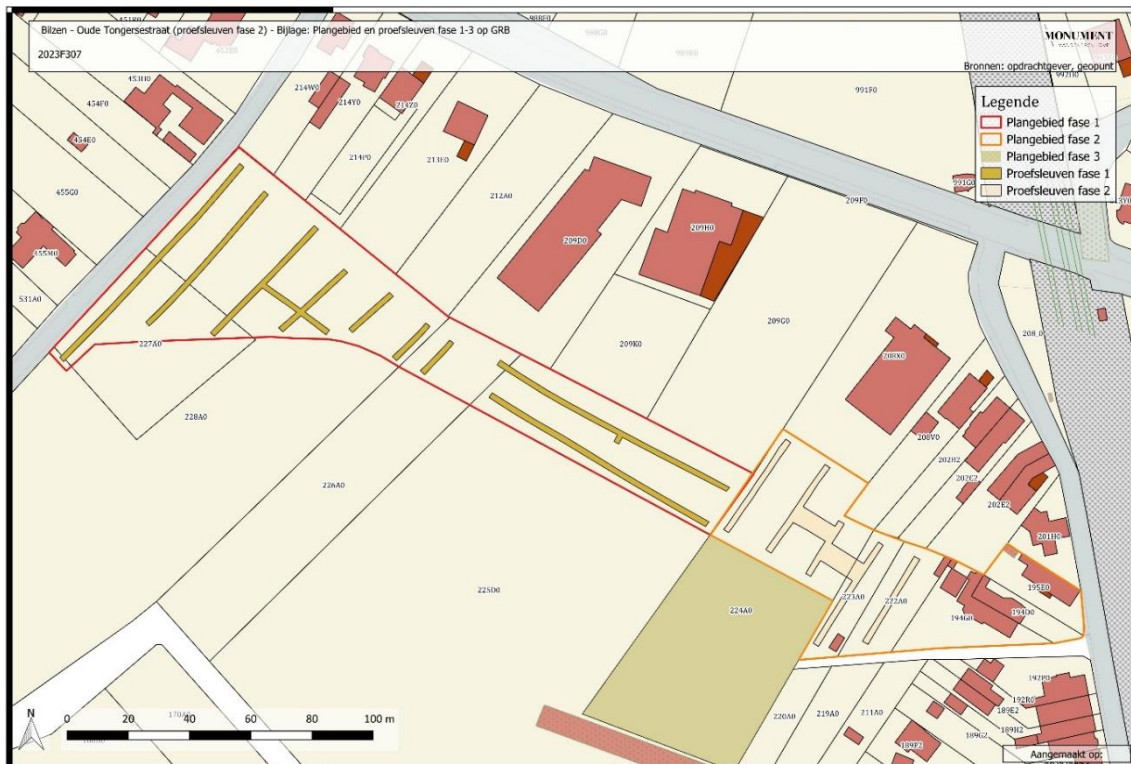
2.4. Impactbepaling

De werken zullen de bodem danig verstoren. Het proefsleuvenonderzoek leverde echter geen uitgebreide archeologische sporenvindplaatsen op.

2.5. Bepaling van de maatregelen

Als gevolg van de afwezigheid van overtuigende archeologisch sporenbestand, dienen geen bijkomende archeologische stappen te worden uitgevoerd binnen de zone van fase 2. Er dient dan ook geen uitgebreider programma van maatregelen voor verder archeologisch onderzoek opgesteld te worden voor deze fase. Perceel 224C kon echter om juridische redenen nog niet

onderzocht worden. Deze zone dient in een latere, 3^{de} fase, onderzocht worden. Indien er geen invasie werken zullen gebeuren binnen dit perceel dient bijgevolg het archeologisch onderzoek binnen deze zone niet uitgevoerd te worden.



Figuur 1: Zicht op het uitgevoerde sleuvenplan van fase 2. Perceel 224C kon op heden om juridische redenen niet onderzocht worden en zal deel uitmaken van een latere 3^{de} fase. Er kunnen dan ook tot op heden geen invasieve grondwerken gebeuren zonder een uitgevoerd archeologische proefsleuvenonderzoek.

Tot slot wordt gewezen op de wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologische sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed³.

³ Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit.